

Хоёр. НОГООН ТАКСОНОМИ

Монгол Улсын ногоон таксономийг дараах 8 ерөнхий чиглэлээр тодорхойлж байна. Үүнд:

1 СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧ			
Дэд ангилал	Технологи	Жишээ	Шалгуур
1.1 Салхи	1.1.1 Эрчим хүчний үүсгүүр	Салхины цахилгаан станц, салхиар эрчим хүч гаргах төхөөрөмжүүд, салхин насос, салхин турбин, дээвэр дээр байрлах салхин турбинууд	
1.2 Нар	1.2.1 Цахилгаан үүсгүүр (PV ⁴ & CSP ⁵)	Нарны PV станцууд, CSP станцууд, PV цахилгаан эрчим хүч дамжуулан станцууд	
	1.2.2 Жижиг хэмжээний нарны цахилгаан үүсгүүр	Гэр ахуйн хэрэгцээнд нийцсэн жижиг хэмжээний нарны цахилгаан үүсгүүр, жижиг суурин газрын цахилгааны хэрэглээг хангах төхөөрөмжүүд	
	1.2.3 Нарны коллектор	Нарны дулаан ашиглан эрчим хүч үйлдвэрлэх, нарны дулаанаар ус халаах систем, мөн эдийн засгийн бусад салбаруудад ашиглаж болох нарны цахилгаан үүсгүүр төхөөрөмжүүд	
1.3 Газрын гүний дулаан	1.3.1 Дулаан болон цахилгаан эрчим хүч үүсгэх төхөөрөмжүүд	Дүүргийн халаалтанд зориулсан газрын гүний дулаан ашиглан цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэх станцууд, газрын гүний дулааныг гаргах насос	
1.4 Усан	1.4.1 Бага ба дунд чадлын усан цахилгаан станцууд (20MW-аас бага хэмжээний)	Гол мөрний урсац мөн ус хадгалах боломжтой болон боломжгүй байдлаар усны урсгалыг ашиглан цахилгаан эрчим хүч гаргах станцууд	
1.5 Бусад	1.5.1 Бусад дулаан үүсгэх төхөөрөмжүүд	Гол нуур цөөрмийн дулаан, агаарын дулаан ашиглах насос, бусад тоног төхөөрөмжүүд	

4 Фотоволтаик

5 Нарны төвлөрсөн эрчим хүчний станц

1.6 Сэргээгдэх эрчим хүч үйлдвэрлэх тоног төхөөрөмж, сүлжээний туслах дэд бүтэц	1.6.1 Сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмжийн үйлдвэрлэл	Сэргээгдэх эрчим хүчний үйлдвэрлэлийн гол машин тоног төхөөрөмж, бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн үйлдвэрлэл. PV хавтан, CSP, насос, зэрэг нар, газрын гүний дулаан, салхи, усан цахилгаан үйлдвэрлэлийн бусад бүрэлдэхүүн хэсэг, тоног төхөөрөмжүүд	
	1.6.2 Сэргээгдэх эрчим хүч дамжуулах сайжруулсан шугамууд болон туслах дэд бүтэц	Сэргээгдэх эрчим хүчний ашиглалтыг сайжруулахад чиглэсэн шинэ, өргөтгөсөн мөн сайжруулсан дамжуулах системүүд (шугамууд болон дэд станцууд), хадгалах системүүд (зай хураагуур, механик болон насос хадгалах систем), шинэ мэдээллийн технологи (ухаалаг сүлжээ болон жижиг сүлжээ)	
	1.6.3 Сэргээгдэх эрчим хүчний хураагуурын систем	Зай хураагуур, конденсатор зэрэг хураагуур төхөөрөмж, үйлдвэрлэл	

2 БОХИРДОЛ БАГАТАЙ ЭРЧИМ ХҮЧ			
Дэд ангилал	Технологи	Жишээ	Шалгуур
2.1 Био эрчим хүч	2.1.1 Биотүлш үйлдвэрлэх төхөөрөмжүүд (хэрэгслүүд)	Түлш боловсруулах үйлдвэрүүд, бэлтгэх болон нэрэх байгууламжуудыг багтаасан биомасс, байгалийн хий болон шингэн, хатуу (жишээ нь ой мод) зэрэг биотүлш үйлдвэрлэх төхөөрөмжүүд (анаэроб боловсруулах байгууламжууд орно)	Нүүрстэй харьцуулахад агаарын бохирдлыг (PM2.5) дор хаяж 80% бууруулах
	2.1.2 Дулааны болон цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэх	Биомасс цахилгаан станцууд, биомасс цахилгаан дулааны станцууд, сайжруулсан биомасс зуух, хөдөө аж ахуйн болон ойн хаягдал ашиглах, үр тарианы хаягдалыг ашиглан цахилгаан эрчим хүч гаргах	
2.2 Нүүрс орлуулах эрчим хүчний үүсвэрүүд	2.2.1 Хийн түлш ашиглан цахилгаан болон дулаан үйлдвэрлэх	Нүүрсний оронд байгалийн хий ашиглах эсвэл сэргээгдэх эрчим хүчтэй хослуулан хэрэглэн дулаан болон цахилгаан эрчим хүч гаргах байгууламжууд, байгалийн хийн станцын хаягдал дулаан ашиглах	
2.3 Хог хаягдлаас цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэх	2.3.1 Хог хаягдлаас цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэх цахилгаан станц	Хатуу хог хаягдлыг шатаах, хийн төлөвт хувиргах, өндөр температурт хайлмаг болгон хувиргаж цахилгаан эрчим хүч эсвэл дулаан гарган авах байгууламжууд	
2.4 Түлш орлуулах	2.4.1 Эрчим хүчний салбарт түлш орлуулах	Цахилгаан эрчим хүчээр халдаг эсвэл шингэрүүлсэн хийгээр халдаг шийдэлрүү шилжих	
	2.4.2 Тээврийн хэрэгслийг цэнэглэхэд зориулсан болон түлш орлуулах дэд бүтэц	Энгийн шатахуун түгээгүүрийн газраас тусдаа тохиолдолд	

3 ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ХЭМНЭЛТ			
Дэд ангилал	Технологи	Жишээ	Шалгуур
3.1 Одоо байгаа үйлдвэрлэлийн байгууламжуудын эрчим хүчний үр ашгийг нэмэгдүүлэх	3.1.1 Эрчим хүчний хэмнэлттэй тоног төхөөрөмж болон технологийн сайжруулалт	Эрчим хүч илүү сайн хэмнэх тоног төхөөрөмжүүдийг суулган ашиглах, үйлдвэрлэлийн болон удирдах үйл ажиллагааг өөрчлөх, дулаан алдагдлыг бууруулах эсвэл дулааныг дахин ашиглах зэрэг байдлаар үйлдвэрүүдийн эрчим хүчний хэмнэлтийг нэмэгдүүлэх төхөөрөмжүүд: ашигт үйлийн коэффициент өндөртэй нам даралтын зуух, компрессор, насос	Хүлэмжийн хийг 20% бууруулах
	3.1.2 Дулааны цахилгаан станц/ когенераци, тригенераци төхөөрөмж суурилуулах	Дулаан, цахилгааны хосолсон станцууд	
	3.1.3 Цахилгаан дамжуулах болон хуваарилах системийн эрчим хүчний үр ашгийг дээшлүүлэх	Дамжуулах шугамыг дулаалах эсвэл шинэ дэд станцууд барих эсвэл сүлжээний тогтвортой/найдвартай байдлыг сайжруулах үйл ажиллагааг багтаасан эрчим хүчний хэрэглээ болон техникийн алдагдлыг бууруулах хуваарилах систем	
	3.1.4 Төвлөрсөн дулааны системүүд	Дүүргийн дулааны системүүдийг эрчим хүч хуваарилах станцууд эсвэл бусад тоног төхөөрөмжүүд ашиглан сайжруулах	
3.2 Хэрэглээний болон олон олон нийтийн үйлчилгээний салбаруудын эрчим хүчний үр ашгийг нэмэгдүүлэх	3.2.1 Эрчим хүчний хэмнэлттэй гэрэлтүүлэг, тоног төхөөрөмж	Хэрэглээний болон олон нийтийн үйлчилгээний салбаруудын эрчим хүчний хэмнэлтийг эрчим хүчний хэмнэлттэй гэрэлтүүлэг болон тоног төхөөрөмж суулган ашиглах замаар сайжруулах	Хүлэмжийн хийг 20% бууруулах

	3.2.2 Эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүнүүд (эцсийн хэрэглэгчдэд зориулсан)	Эрчим хүчний хэмнэлттэй хөргөгч, зуух, угаалгын машин, халаагуур	Хүлэмжийн хийг 20% бууруулах, Energy Star шошготой байх
	3.2.3 Эрчим хүч хэмнэх үйлчилгээ	Аж үйлдвэрүүд, барилга байгууламжууд, тээврийн системүүд зэрэг эцсийн хэрэглэгчдэд зориулсан цахилгаан эрчим хүч хэмнэхэд чиглэсэн үйлчилгээ үзүүлэх, үүнд эрчим хүчний аудит, эрчим хүч хэмнэх чиглэлээр зөвлөгөө үйлчилгээ үзүүлэгч компаниуд (ЭСКО) багтана	Хүлэмжийн хийг 20% бууруулах
3.3 Эрчим хүчний хэмнэлттэй барилга	3.3.1 Эрчим хүчний хэмнэлттэй шинэ барилга барих	Эрчим хүчний ашиглалт багатай барилга	Барилгын норм ба дүрмийг дагах, Эрчим хүчний паспорт авах, Ногоон барилгын стандартыг хангах
	3.3.2 Одоо байгаа арилжааны, нийтийн, орон сууцны болон үйлдвэрлэлийн барилгын эрчим хүчний үр ашгийг дээшлүүлэх	Дулаан техникийн шинэчлэл (дээврийн шинэчлэл, дулаалга, гадна ханын дулаалга, цонх солих, халаалтын системийг шинэчлэх, ухаалаг тоолуур суурилуулах, гол орц хаалгыг шинэчлэх, зоорийн дулаалга)	

4 НОГООН БАРИЛГА			
Дэд ангилал	Технологи	Жишээ	Шалгуур
4.1 Ногоон барилга	4.1.1 Ногоон барилга барих (арилжааны, нийтийн, орон сууцны болон үйлдвэрлэлийн барилгын)	"Эрчим хүч: Барилга байгууламжийн эрчим хүчний хэрэглээг бууруулдаг өндөр үр ашигтай архитектурын зураг төсөл, эрчим хүчний хэмнэлттэй хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, барилгын техникийг ашиглах, Монгол Улсын ногоон байгууламжийн үнэлгээний стандарт эсвэл түүнтэй адилтгах эрчим хүчний хэмнэлттэй гэрчилгээ эсвэл үнэлгээний схемийг дагаж мөрдөх, Ус: Усны хэмнэлттэй тоног төхөөрөмж, тоног төхөөрөмжийг ашиглах, барилгын усны хэрэглээг багасгах, усны үр ашигтайг илтгэсэн гэрчилгээ эсвэл үнэлгээний баталгаажуулалттай байх, тухайлбал Монгол улсын ногоон байгууламжийн үнэлгээний стандарт эсвэл түүнтэй адилтгах олон улсын стандартын дагуу ашиглах. Материал: Ган эсвэл цемент гэх мэт үйлдвэрлэхэд их хэмжээний энерги шаардагдах материалын хэмжээг багасгаж, бага эрчим хүчээр үйлдвэрлэдэг, дахин ашигласан/ дахин боловсруулсан материал ашигладаг байх	Эрчим хүч, ус, материалын ногоон стандартыг хангасан байх (EDGE Ногоон барилгын үнэлгээний систем, LEED, BREEAM гэх мэт)
4.2 Ногоон барилгын материалууд болон бүтээгдэхүүнүүд	4.2.1 Ногоон барилгын материалууд болон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	Нүүрсхүчлийн хий бага ялгаруулдаг, ногоон барилгын материалууд, эрчим хүчний хэмнэлттэй материалууд: органик ноосон дулаалгын материал, АҮК сайтай төхөөрөмжүүд: гэрэлтүүлэг, халаагуур, хөргөлтийн төхөөрөмжүүд, лифт, урсдаг шат, тоолуур, гүний дулааны насос	

4.3 Ногоон дэд бүтэц	4.3.1 Ногоон дэд бүтэц	Олон ашиглалт бүхий ногоон байгууламж (усан сан, амралт, биологийн төрөл зүйлийн коридор, явган болон дугуйн зам), үерийн усны хамгаалалт, гудамжны гэрэлтүүлэг, хогийн далангийн сайжруулалт	Эрчим хүч, ус, материалын ногоон стандартыг хангасан байх (EDGE Ногоон барилгын үнэлгээний систем, LEED, BREEAM гэх мэт)
	4.3.2 Гэр хорооллыг сайжруулах	Хашааг сайжруулах: одоо байгаа байшингийн дулаан техникийн шинэчлэл, эрчим хүчний хэмнэлттэй болон ногоон амины орон сууц шинээр барих, сайжруулсан ариун цэврийн байгууламж (септик, хог хаягдлыг дахин боловсруулах), цахилгаан болон цэвэр нүүрсний технологи, халаалтын дулааны насос, хорооллын дулааны сүлжээ, цахилгаан хуримтлуур, борооны усыг хуримтлуулах, саарал болон хар усыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах, ногоон байгууламж, тохижилтын ажил	

5 БОХИРДЛООС СЭРГИЙЛЭХ, БУУРУУЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
Дэд ангилал	Технологи	Жишээ	Шалгуур
5.1 Агаарын чанар	5.1.1 Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй агаарын бохирдлыг бууруулах, дахин боловсруулах байгууламжууд	Сульфур болон нитритийг бууруулах, саармагжуулах байгууламжууд, шүүлтүүр, бүрэн шаталтат зуух	
	5.1.2 Гэр ахуй болон бичил, жижиг дунд бизнес эрхлэгчдэд зориулсан халаагуурын тоног төхөөрөмжүүд	Цахилгаан халаагуур (шөнийн халаагуур, цахилгаан шалны халаалт, халаалтын хана)	Хүлэмжийн хийг 20% бууруулах
	5.1.3 Нүүрстөрөгчийг ангилан хадгалах технологи		
5.2 Хөрс	5.2.1 Хөрсний бохирдол бууруулах болон сэргээх байгууламж болон дэд бүтэц	Бохирдсон эсвэл муудсан хөрсийг сэргээхэд зориулагдсан хөрс сэргээх технологи болон бүтээгдэхүүн ашигладаг дэд бүтэц, байгууламжууд	
	5.2.2 Гэр хороолол, жуулчны бааз болон жижиг бизнесүүдэд зориулсан зөөврийн болон эко жорлонгын шийдлүүд	Био жорлон, контайнерт суурилсан жорлон, хуурай жорлон	

6 ТОГТВОРТОЙ УС, ХАЯГДЛЫН ХЭРЭГЛЭЭ			
Дэд ангилал	Технологи	Жишээ	Шалгуур
6.1 Тогтвортой ус ашиглалт болон ус хэмнэх	6.1.1 Ус хэмнэх, хэрэглээг хянах, хадгалах, хуваарилах технологи болон системүүд	Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны ус хэмнэх, хэмнэлтийг хэмжих технологи, хөдөө аж ахуйн усны хэмнэлттэй усжуулах технологи, ус хэмнэлтийг хянах ухаалаг сүлжээ, салхи шуурга, зуд, үер эсвэл дам хаалт нурах зэргээс сэргийлсэн эрт илрүүлэх системүүд, усны чанар хэмжээг хянах үйл ажиллагаанууд, борооны усыг хураах систем, гадаргын усыг дахин цэнэглэх систем, усны сувгууд болон хуваарилах систем	Усны хэрэглээг 20% бууруулах
	6.1.2 Уламжлалт бус, шинэлэг технологитой усыг дахин ашиглах байгууламжууд	Уламжлалт бус, шинэлэг технологитой усыг дахин ашиглах байгууламжууд эсвэл дэд бүтэц, саарал ус дахин ашиглах болон дахин боловсруулах системүүд	
6.2 Хог хаягдал болон хаягдал ус	6.2.1 Хатуу хог хаягдлыг боловсруулах байгууламжууд	Хатуу хог хаягдлыг (эмнэлгийн болон хортой хог хаягдал мөн хамаарна) ангилах, боловсруулах байгууламжуудын үйл ажиллагаа болон байгууламжуудыг байгуулах	
	6.2.2 Хаягдал цуглуулах, ангилах болон нөхөн сэргээх, дахин боловсруулах байгууламжууд	Хаягдал цуглуулах, ангилах болон нөхөн сэргээх, дахин ашиглах болон дахин боловсруулах байгууламжууд. Барилгын материал, метал, хуванцар, шил, цаас, хаягдал цахилгаан тоног төхөөрөмжүүдийг дахин боловсруулах байгууламжууд	
	6.2.3 Органик нэгдлийг задлах компостны байгууламжууд	Органик хог хаягдлыг ашиглан компост үйлдвэрлэх байгууламжууд	
	6.2.4 Хаягдал ус цэвэрлэх байгууламжууд	Хаягдал ус цуглуулах сүлжээнүүд мөн хадгалах, боловсруулах байгууламжууд (Хаягдал ус боловсруулах үйлдвэр, лаг боловсруулах үйлдвэр, ундны ус цэвэршүүлэх, уснаас давс болон бусад эрдсийг ялгах, мөн бохироос ус лаг хоёрыг салгах)	

6.3 Нөөцийн хэмнэлт болон сэргээх байгууламж	6.3.1 Түүхий эд материал ашиглалтыг багасгах, ногоон болгох	Хортой бодисыг хоргүйгээр солих, анхдагч түүхий эдийг дахин боловсруулсан түүхий эдээр солих худалдан авалт	

7

ТОГТВОРТОЙ ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ГАЗАР АШИГЛАЛТ, ОЙ БОЛОН ЭКО АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ

Дэд ангилал	Технологи	Жишээ	Шалгуур
7.1. Тогтвортой хөдөө аж ахуй	7.1.1 Органик хөдөө аж ахуй болон мал аж ахуйн бүтээгдэхүүнүүд	Дараах стандартуудыг хангасан хөдөө аж ахуй, мал аж ахуй, засаг агнуурын органик бүтээгдэхүүнүүд (боловсруулах байгууламжуудын үйл ажиллагаа болон байгууламжуудыг барих): 1) Органик бүтээгдэхүүн болон органик эсвэл ногоон бүтээгдэхүүнийг гэрчилгээжүүлэхтэй холбоотой үндэсний болон олон улсын холбогдох стандартууд 2) Мал амьтны эрүүл ахуй, хоол хүсний аюулгүй байдал, мал эмнэлгийн эм, эмчилгээ, бордоо болон химийн бордоо ашиглах зэрэгтэй холбоотой байгаль орчин болон чанар аюулгүй байдлын стандартууд 3) Усны хэмнэлт болон хог хаягдал боловсруулах зэргийг агуулсан тогтвортой хөдөө аж ахуй эрхлэх арга туршлага 4) Тогтвортой нийлүүлэлтийн сүлжээг дэмжих үйл ажиллагаа: Мал амьтны эрүүл мэнд, мал аж ахуй, био шингээгч ашиглан малын ялгадас боловсруулах, хоол тэжээлийг сайжруулах, бүтээмжийг өсгөх зэрэгт чиглэсэн олон улсын болон үндэсний холбогдох гэрчилгээжүүлэлт авсан, USDA шошготой, чанарын шаардлага хангасан бараа бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	
	7.1.2 Тогтвортой нэхмэлийн боловсруулалт, үйлдвэрлэл	Арьс шир боловсруулах аргыг зөвхөн өргөн хүрээний фермерийн аж ахуй эрхэлж байгаа тохиолдолд чанарын хяналт, тогтвортой нэхмэл /ноолуур /ноос/ сарлагийн үйлдвэрлэлийн стандартыг хангаж, эко будах технологи, химийн бодис, био агентуудыг ашигладаг; олон улсын болон үндэсний стандартад нийцсэн үйлдвэрлэлийн үйл явц, түүнчлэн түүний шингэн ба хатуу хог хаягдлыг боловсруулах стандартуудыг хангасан үйл ажиллагаа	Үндэсний "Хаан ширхэгт" стандарт, Хариуцлагатай нүүдэлчин шалгууруудыг хангасан байх, эсвэл олон улсын стандартыг хангах

	7.1.3 Тогтвортой бэлчээрийн ашиглалт болон мал аж ахуй	Газар хагалах, услах болон бусад төрлийн хөдөө аж ахуй, мал аж ахуйн үйл ажиллагаанд ус, цахилгаан эрчим хүч хэмнэх, газар ашиглалтыг бууруулах үйл ажиллагаа, газрыг үр ашигтай байдлаар тариалалтанд бэлтгэх, хөрс ашиглахгүйгээр ургамал тарих, малын тоог багасган бэлчээрийн менежментийг сайжруулах арга хэмжээ	
7.2 Тогтвортой ойн менежмент болон ойг хамгаалах	7.2.1 Ойжуулах болон эргэн ойжуулах үйл ажиллагаа	Ой мод байхгүй газрыг ой моджуулах (мод тарих) эсвэл ой модтой газар дахин шинээр нэмж мод тарих, ой мод устах болон ой мод багассанаас шалтгаалсан хүлэмжийн хийг бууруулах	
	7.2.2 Тогтвортой ойн менежмент	Хамтарсан менежмент, мэдээллийн систем болон бусад холбогдох технологиудаар дамжуулан ойн үйл ажиллагааны нөлөөг бууруулахад чиглэсэн үйл ажиллагаа	
	7.2.3 Тогтвортой байдлаар түлээ бэлтгэх мөн үртэс боловсруулах үйлдвэрлэл	Байгаль орчинд сөрөг нөлөө бага, тогтвортой байдлаар түлээ бэлтгэх мөн үртэс боловсруулах технологи нэвтрүүлсэн үйлдвэрлэлийн байгууламжууд, био нэрэлтийн байгууламжууд, дахин боловсруулж ашиглах	
	7.2.4 Биологийн олон янз байдал болон экосистемийг хамгаалалт	Эко системийн доройтлыг багасгах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагаагаар дамжуулан биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах төслүүд, экологийн үйлчилгээ бүхий талбайн (тодорхой ан амьтны амьдрах орчин, цөл, намгархаг газар) арчилгаа, нөхөн сэргээлт	
	7.2.5 Газрын менежмент	Хээрийн экосистемийг хадгалах, доройтсон газрыг нөхөн сэргээх, хөдөө аж ахуй эрхэлдэг газрын хөрсийг нөхөн сэргээх байгууламж, дэд бүтэц; байгалийн бэлчээрийн даацыг багасгах зорилгоор зүлэгжүүлэх, хашлага барих, ус хадгалах үйл ажиллагаа, газрыг нөхөн сэргээх, цэвэрлэх үйл ажиллагаанууд	
7.3 Эко аялал жуулчлал	7.3.1 Эко аялал жуулчлалыг дэмжихэд чиглэсэн бүтээгдэхүүн үйлчилгээнүүд	Нөхөрлөл, бүлэг иргэдэд суурилсан жуулчлалыг хөгжүүлэх, байгалийн цогцолборт газруудыг хамгаалах, хөгжүүлэх, байгалийн өв болон тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалах	
	7.3.2 Тогтвортой зочид буудал, жуулчны баазын менежмент	Олон улсын болон орон нутгийн тогтвортой аялал жуулчлалын стандартын дагуу үйл ажиллагаа явуулдаг зочид буудал, жуулчны бааз	

8 КАРБОН БАГА ЯЛГАРУУЛДАГ ТЭЭВЭР			
Дэд ангилал	Технологи	Жишээ	Шалгуур
8.1 Нүүрсхүчлийн хий бага ялгаруулдаг тээврийн хэрэгсэл худалдан авах	8.1.1 Нүүрс хүчлийн хий бага ялгаруулдаг тээврийн хэрэгсэл худалдан авах	Цахилгаан болон хосолсон хөдөлгүүртэй нүүрс хүчлийн хий бага ялгаруулдаг тээврийн хэрэгсэл	
	8.1.2 Нүүрсхүчлийн хий бага ялгаруулдаг үйлдвэрлэлийн сүлжээний төхөөрөмжүүд	Тээврийн хэрэгсэл, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, аккумулятор	
8.2 Нүүрсхүчлийн хий бага ялгаруулдаг ачааны болон карго тээвэрлэлт	8.2.1 Нүүрсхүчлийн хий бага ялгаруулдаг ачааны болон карго тээвэрлэлт	Цахилгаан болон цахилгаан бус ачааны тээврийн хэрэгслүүд	
8.3 Цэвэр тээврийн дэд бүтэц	8.3.1 Олон нийтийн тээврийн хэрэгслийн дэд бүтэц	Замын тусгай зориулалтын эгнээнүүд, хурдны автобусны систем, олон нийтэд зориулсан явган алхах болон дугуй унах дэд бүтцүүд	
	8.3.2 Нүүрс хүчлийн хий бага ялгаруулдаг тээврийн хэрэгслийн дэд бүтэц	Цэнэглэх станцууд болон өөр түлшээр явдаг тээврийн хэрэгслийн түлш авах тусгайлсан дэд бүтэц (газрын тосоор хийсэн түлш авах станцуудаас ялгаатай)	
	8.3.3 Нүүрс хүчлийн хий бага ялгаруулдаг тээврийн хэрэгслийн төлөвлөлт	Тээврийн дэд бүтэц болон хотын хөгжлийн төлөвлөлтийг нэгтгэж иргэдийн хувийн тээврийн хэрэгсэл ашиглалтыг бууруулах	
8.4 Цэвэр тээврийн ухаалаг технологи	8.4.1 Тээврийн хэрэгслийн горимоос үл хамааран ашигт байдал, замын урсгал болон ачааллыг бууруулдаг ухаалаг технологи	Нийтийн тээврийн мэдээлэл түгээх, машин хуваалцах, ухаалаг картын системүүд	